

İKTİDAR YANLIŞ ENERJİ POLİTİKALARINI SÜRDÜRMEKTE KARARLI

Oda Başkanı Yunus Yener, "Ulusal Enerji Planı!" üzerine "İktidar YanlıŞ Enerji Politikalarını Sürdürmekte Kararlı" başlıklı bir basın açıklaması yaptı.

SALIMLARI AZALTMA GEREKÇESİYLE YENİ NÜKLEER SANTRALLAR ÖNGÖRÜLÜYOR

2053 yılında Net Sıfır CO₂ Salımı hedefine ulaşma gerekçesi ile elektrik üretiminde nükleer enerji kullanımının fütursuzca artırılmasını öngören Türkiye Ulusal Enerji Planı 2022'nin kurgusu, mantığı ve hedefleri, ülkemizin enerji sorununa çözüm getirmekten uzaktır. Bu çakma planın, sorunları daha da artıracığı, daha büyük sıkıntılara sebep olacağı aşikardır. Çözüm kamucu, toplumcu demokratik planlama işleyişini ve toplum çıkarları doğrultusunda uygulamaları hakim kılmaktan geçmektedir.

Türkiye, 2021 Kasım'ında Paris Anlaşması'nı onaylarken, 2053 yılına kadar net sıfır salım eşiğine ulaşmayı hedeflediğini bildirdi. Ancak Enerji Yönetiminin bildirimleri ve hedefleri

çelişkili ve tutarsızdır. 2022'nin son günü, ETKB web sitesine, 2035'e kadar olan dönemi kapsayan ve "Türkiye Ulusal Enerji Planı" gibi iddialı bir isim taşıyan bir çalışma yüklendi. Dayandığı varsayımlar ve hedefleri tartışmalı olan, öngördüğü hedeflere ulaşmak için izlenecek strateji, yol haritası ve yapılacak çalışmalara dair tek bir sözcüğün yer almadığı, yatırım ve işletme maliyetlerinin irdelenmediği, amatörce yapılmış bir çalışmanın, Ulusal Enerji Planı olarak adlandırılması ve duyurulması, siyasi iktidarın ve enerji yönetiminin, bilgi ve yeteneklerinin ne denli sorunlu ve sınırlı olduğunu ortaya koyuyor.

Ülkemizin, 2053'te Net Sıfır Salım hedefine nasıl ulaşacağına dair hazırlanmış, konuşulmuş, tartışılmış, üzerinde anlaşılmış, açıklanmış bir stratejisi, yol haritası yoktur. Birincil enerji arzında fosil yakıtlar payının yüzde 84 olduğu ülkemizin fosil ya-

kıt tüketimini yakın gelecekte azaltmaya yönelik kayda değer bir öngörüsü ve planı da yoktur.

FOSİL YAKIT TUTKUNU İKTİDARIN PLANI YENİ NÜKLEER, KÖMÜR VE DOĞALGAZ SANTRALLARININ KURULMASINI ÖNGÖRÜYOR

Ulusal Enerji Planı olarak adlandırılmasına karşın basit bir taslak olan çalışmada, 2035 yılına kadar beşer yıllık olarak (2025, 2030 ve 2035) birincil enerji ve elektrik tüketimi tabloları, grafikleri mevcut. Bu veriler, yaratacağı çevre sorunları ve oluşturduğu riskler iktidar tarafından göz ardı edilen, teknik, ekonomik ve siyasal olarak dışa bağımlılığı artıracak olan 4,8 GW kurulu güçte AKKUYU Nükleer Güç Santralına ek olarak, 2035'e kadar 2,4 GW nükleer gücü daha devreye almanın planlandığı görülmüyor. Daha önce net sıfır CO₂ salımı hedeflendiği ilan edilen 2053 yılı için ise bazı bilgiler aktarılmış ama sonuç

değerler verilmemiş ve muhtemelen özellikle belirsiz bırakılmış. Planda 2053 yılında birincil enerji tüketiminin 240,6 MTEP(milyon ton eşdeğer petrol)'e ulaşacağı ve yenilenebilir kaynakların payının yüzde 50, nükleer enerjinin payının yüzde 29,3, fosil yakıtların payının yüzde 20,8 olacağı öngörülmüştür.

Odamız Enerji Çalışma Grubunun plandaki bu ve benzeri bilgilerden yola çıkarak yaptığı hesaplama sonucunda, 2053 yılına kadar 42 GW kapasitede nükleer güç santralleri (NGS) kurulmasının hedeflendiği anlaşılıyor. Oysa NGS toplam kurulu gücünün, 2053'e kadar AKKUYU NGS'nin 8,8 katına çıkarılması ve ülkenin her bir yanına yeni nükleer santraller kurma tutkusunu, ülkemizi büyük felaketlerle karşı karşıya bırakabilir.

YENİ YATIRIMLAR YAPILIYOR, ÜRETİM AZALIYOR, ATIL KAPASİTE ARTIYOR!

2022 yılı içerisinde 1,3 GW kurulu gücünde yeni bir ithal kömür santrali devreye alındı. Plana göre 2030 yılına kadar 1,7 GW yerli kömür santralının sisteme dahil olması, 2030 ve 2035 yılları arasında ise 1,5 GW daha kömür kurulu gücünün devreye alınması (ve sadece 0,7 GW kömürlü santralin devreden çıkması) öngörülmüyor. Böylece, 2023-2035 döneminde, 3,2 GW kömür yakıtlı santral daha kurularak kömüre dayalı kurulu gücü azaltmak bir yana yüze 11,4 artırmak isteniyor.

Doğalgaz yakıtlı elektrik üretiminde, 2030 yılına kadar halen lisans almış veya başvuru süreçleri devam etmekte olan 2,4 GW kurulu gücün devreye gireceği ve "kesintili yenilenebilir enerji santrallerinin sistemde oluşturabileceği dengesizliğin yönetilebilmesi ve enerji arz güvenliğinin

korunması" gerekçesi ile 2035 yılına kadar toplam 10 GW yeni doğalgaz kombine çevrim santrali yatırımı yapılacağı kurgulanıyor. Bu da, doğalgaz yakıtlı santral kurulu gücünde yüzde 40 artış anlamına geliyor.

Öte yandan 2035 yılında 24,3 GW kömürlü ve 35,5 GW doğalgazlı olmak üzere 56,8 GW termik santral ile 173,7 TWh üretim öngörülmüyor. Halbuki 2021'de termik santrallerin toplam kurulu gücü 46 GW olup, 214,8 TWh üretim yaptılar.

2035'e kadar karasal rüzgar enerjisi santrallerinin (RES) kurulu gücünün, 2022'ye göre yılda yaklaşık 1.000 MW yeni kapasite tesisi ile 24,6 GW'a ulaşması hedefleniyor. Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği'nin (TÜREB) her yıl asgari 1.500 MW yeni kapasite tesis edilmesi gerekir görüşü dikkate alınmıyor. Bu tempo ile yola koyulunca, 2035'te karasal RES potansiyelinin ancak yarısı değerlendirilecek. Deniz üstü RES'te ise, önümüzdeki 13 yılda 5.000 MW kurulu güç hedefi, 75-80 GW tahmin edilen kapasitenin yalnız yüzde altısıdır.

Rüzgardaki bu düşük hedeflere kıyasla, güneş enerjisi santrallerinin (GES) kurulu gücünün 52,9 GW'a (2022'ye göre yılda yaklaşık 3.344 MW ilave) çıkarılması öngörüsü ise planının görece olumlu unsuru. Buna karşın GES için 2035 hedefi, potansiyelin yalnız beşte biridir.

SERA GAZI SALIMLARI AZALMIYOR, ARTIYOR

TÜİK sera gazı envanteri sonuçlarına göre, 2020 yılı toplam sera gazı salımları bir önceki yıla göre yüzde 3,1 arttı ve 523,9 milyon ton CO2 eşdeğeri olarak hesaplandı. Kasım 2022'de Mısır'da yapılan COP27 toplantısında da, Türkiye'nin 2030 için sera gazı salım tutarının 693 milyon

ton olmasının hedeflendiği açıklandı. Yani, önümüzdeki sekiz yılda, salımların azaltılması değil, tersine yüzde 32,5 artması öngörülmüyor. Ulusal Enerji Planı'nda da enerji kullanımını kaynaklı CO2 salımı için herhangi bir hedef yok.

PLAN HEDEFLERİ HALKIN DERTLERİNE ÇARE DEĞİL

Bu açıklamamızda dile getirmediğimiz birçok başka eksikliği olan planda yatırım ve işletme maliyetleri ile bunların nasıl karşılanacağı da irdelenmemiş. Fosil kaynaklardan elektrik üretimi azalırken, fosil yakıtlı santral yatırımlarına devam edilmesi ve yüksek nükleer güç hedeflenmesi, enerjinin ülkeye ve halka maliyeti konusunun göz ardı edildiğinin göstergesidir.

İHTİYAÇ VE ÇÖZÜM: KAMUCU, TOPLUMCU PLANLAMA

Ulusal Enerji Planı 2022, emekçiler lehine bir değişiklik öngörmüyor, toplum çıkarlarını değil sermayenin çıkarlarını koruma ve geliştirme anlayışını sürdürüyor.

Uzun yıllardır izlenen özelleştirme, piyasalaştırma esaslı, sermaye yanlısı soygun ve talanın son bulması için emek karşıtı iktidarlara "ARTIK YETER! DUR" demenin zamanıdır.

Şimdi, enerji, sağlık, eğitim, ulaşım, barınma, beslenme vb. kamu hizmetlerinin kamu kuruluşları eliyle, toplum çıkarları doğrultusunda demokratik kamusal planlama anlayışı ile verilmesine dayalı, emek yanlısı toplumcu politikaları, bu yönde kurumsallaşmayı ve işleyişi tasarlanmasının ve uygulamanın zamanıdır. ◀◀

Yunus YENER

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı